

[6538]-21

M.A. - (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CC-1 : भाषाव्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये – भाग – 1
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (10401)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) मराठीतील लेखन विषयक नियम सोदाहरण स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

मुद्रितशोधन म्हणजे काय? ते स्पष्ट करून मुद्रितशोधनांच्या चिन्हे व खुणांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 2) 'विदर्भ साहित्य संघ' व महाराष्ट्र साहित्य परिषद (पुणे) या साहित्यसंस्थांची माहिती देऊन त्यांचे वाङ्मयीन कार्य विशद करा.

[10]

किंवा

कोणत्याही दोन मराठी साहित्य संमेलनाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्रश्न 3) मुलाखतीचे स्वरूप सांगून मुलाखतीची विविध प्रयोजने स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

मुलाखतीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) अर्जलेखन म्हणजे काय? ते सांगून अर्जलेखनाचे स्वरूप व प्रकार स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

पत्रलेखन म्हणजे काय? ते सांगून पत्रलेखनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) मुद्रितशोधनासाठी आवश्यक ज्ञान व कौशल्ये
- ब) प्रकाशन व्यवसायाचे स्वरूप
- क) मुलाखतीचे स्वरूप
- ड) प्रशासनिक पत्रव्यवहार



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3688

[Total No. of Pages : 2

[6538]-22

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CC-2 : मराठी साहित्याचा इतिहास (इ.स. 1818 ते 1920)
(2019 Pattern) (Semester - I) (10402)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) कोणत्याही दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. [10]

अ) वाङ्मय निर्मितीमागील प्रेरणा आणि प्रवृत्तींचा कालिक संदर्भ स्पष्ट करा.

किंवा

ब) वाङ्मयेतिहासाचे स्वरूप सांगून संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. [10]

अ) अव्वल इंग्रजी कालखंडातील सामाजिक व धार्मिक पार्श्वभूमीचा आढावा घ्या.

किंवा

ब) अव्वल इंग्रजी कालखंडाला भाषांतर युग का म्हणतात ते संदर्भासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. [10]

अ) 1818 ते 1974 या कालखंडातील नियतकालिकांचे कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

ब) 1818 ते 1974 या कालखंडातील समाजसुधारकांचे कार्य स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) कोणत्याही दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. [10]

अ) 1874 ते 1920 या कालखंडातील सामाजिक, धार्मिक व राजकीय विचारांची वाटचाल स्पष्ट करा.

किंवा

ब) 1874 ते 1920 या कालखंडातील 'नाटक' या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप व कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : [10]

अ) दक्षिणा प्राईज कमिटी

ब) लोकहितवादी

क) लक्ष्मीबाई टिळक

ड) सत्यशोधक समाज



[6538]-23

M.A. (Part - I)

मराठी (MARATHI)

ऐतिहासिक भाषाविज्ञान

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (10403)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) भाषा म्हणजे काय, ते सांगून भाषाभ्यासाची आवश्यकता स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप स्पष्ट करून सर विल्यम जोन्स यांच्या विचारांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 2) आदिकाल – मध्यकाल – अर्वाचीनकाल हे मराठी भाषाविकासाचे टप्पे विशद करा.

[10]

किंवा

मराठीचा निर्मितीकाल ग्रांथिक पुराव्यांच्या आधारे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) भाषा कुलाची संकल्पना स्पष्ट करून जगातील निरनिराळ्या भाषा कुलांचा परिचय करून द्या. [10]

किंवा

जागतिक भाषकूल संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भाषिक परिवर्तनाची कारणमीमांसा स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

अर्थ परिवर्तनाचे स्वरूप सोदाहरण विशद करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

[10]

- अ) मराठीची पूर्व पीढिका
- ब) आदान प्रक्रिया
- क) इंडो-युरोपियन भाषा कुल
- ड) सादृश्यमूलक परिवर्तन



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3689

[Total No. of Pages : 2

[6538]-24

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

ग्रामीण साहित्य

CBOP-4 : अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

(2019 Pattern) (Semester - I) (10404)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) साठोत्तरी कालखंडात उदयास आलेल्या विविध साहित्य प्रवाहांचा परिचय करून द्या. [10]

किंवा

ग्रामीण साहित्याचे स्वरूप सांगून ग्रामीण साहित्य प्रवाह निर्मितीमागील प्रेरणा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) ग्रामीण साहित्यामध्ये कृषी संस्कृती कशा प्रकारे प्रतिबिंबित झाली आहे? ते सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ग्रामीण साहित्यातील सामाजिक व सांस्कृतिक अनुबंध विस्तृतरीत्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील ग्रामीण कवितेचे स्वरूप व वाटचाल स्पष्ट करा. [10]

किंवा

‘ग्रामीण साहित्य हे सामाजिक बांधिलकी जोपासणारे साहित्य आहे.’ या विधानाचा परामर्श द्या.

प्रश्न 4) ‘ग्रामीण बोली’ या ग्रामीण साहित्याचे सामर्थ्य स्थान आहेत’. सोदाहरण चर्चा करा. [10]

किंवा

मराठी साहित्यातील ग्रामीण साहित्याचे योगदान स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) ग्रामीण साहित्याचे देशीपण
- ब) जागतिकीकरणाचा ग्रामीण साहित्यावरील प्रभाव
- क) ग्रामीण कथेची वैशिष्ट्ये
- ड) ग्रामीण साहित्य चळवळ



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3690

[Total No. of Pages : 2

[6538]-25

M.A. (Part - I)

मराठी (MARATHI)

अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

ii) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी : प्रारंभ ते 1818

(2019 Pattern) (Credit System) (Optional Paper)

(Semester - I) (10405)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'परकीय आक्रमणामुळे महाराष्ट्रीय संस्कृतीत बदल झाला' हे विधान स्पष्ट करा. [10]

किंवा

यादवकालीन समाजजीवनाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मध्ययुगीन कालखंडातील सामाजिक व धार्मिक सुधारणा विषयक चळवळींचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) मध्ययुगीन साहित्यातील वाङ्मय प्रकारांची चर्चा करा. [10]

किंवा

वारकरी संप्रदायाच्या सामाजिक, सांस्कृतिक प्रबोधनाचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 4) पंडिती काव्याचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये कोणती ते लिहा. [10]

किंवा

शाहिरी काव्यातील पराक्रम व शृंगाराचे विवेचन करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

[10]

- अ) नाथ संप्रदाय
- ब) मुकुंदराज
- क) वारकरी संप्रदायाचे तत्त्वज्ञान
- ड) दत्त संप्रदाय



[6538]-26

M.A.

MARATHI (मराठी)

CBOP - 4 : तौलानिक साहित्याभ्यास भाग - I
(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (10406)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- अभ्यासक्रम :
- 1) तौलनिक साहित्याभ्यास : संकल्पना व स्वरूप.
 - 2) तौलनिक साहित्याभ्यासाची पार्श्वभूमी व विविध संप्रदाय.
 - 3) तुलनापद्धतीचे स्वरूप व कार्य.
 - 4) तौलानिक साहित्याभ्यास आणि साहित्यमीमांसा

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी 'एका' प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

अ) तौलनिक साहित्याभ्यासाची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

ब) केंद्रवर्ती व केंद्रोत्सारी या तुलनापद्धतींचे स्वरूप व कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी 'एका' प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

अ) तौलनिक साहित्याभ्यासातील फ्रेंच संप्रदाय व राशियन संप्रदाय यांची ओळख करून द्या. [10]

किंवा

ब) तुलना पद्धतीचे स्वरूप व कार्य याची चर्चा करून 'दोन देशीभाषांमधील साहित्यकृतींची तुलना' या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

अ) तौलनिक साहित्याभ्यासाची पार्श्वभूमी स्पष्ट करून मराठी साहित्यातील अभ्यासक व त्यांच्या योगदानाची चर्चा करा. [10]

किंवा

ब) तौलनिक साहित्याभ्यासातील जर्मन आणि अमेरिकन संप्रदायाची चर्चा करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) खालीलपैकी 'एका' प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

अ) भारतातील बहुभाषिकत्व आणि बहुसांस्कृतिकतेची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) तौलनिक साहित्याभ्यासा संदर्भात भारतीय संप्रदायाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. (फक्त दोन)

[10]

अ) वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास

ब) वाङ्मयीन कालखंडाचा अभ्यास

क) तौलनिक साहित्य व सामाजिक चळवळी

ड) वाङ्मयीन प्रवाह व चळवळींचा अभ्यास



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3692

[Total No. of Pages : 2

[6538]-27

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

CBOP-4 : वाङ्मयेतिहास लेखनविद्या : भाग – 1

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (10407)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वाङ्मयेतिहास विषयीची नवसंकल्पना स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

वाङ्मयेतिहासाचे पुनर्लेखन याविषयीचे आपले मत विशेद करा.

प्रश्न 2) वाङ्मयेतिहासकारासमोरील उद्दिष्टांनुसार कोणते प्रकार पडतात. ते विशेद करा.

[10]

किंवा

लेखनरितीनुसार पडणारे प्रकार थोडक्यात सांगा.

प्रश्न 3) श्री. निवास प्रधान व सुजित मुखर्जी या भारतीय विचारवंतांची वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

आर.एस. केन व थॉमस वार्टन या पाश्चात्य विचारवंतांची वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) वाङ्मयेतिहासाचे तत्त्वज्ञानाविषयी सविस्तर आढावा घ्या.

[10]

किंवा

इतिहास व वाङ्मयेतिहासातील अनुबंध विशेद करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) वाङ्मयेतिहासाचे तत्त्वज्ञान
- ब) थॉमस वार्टन यांची वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना
- क) अनुबंधवाचक वाङ्मयेतिहास
- ड) वाङ्मयेतिहासाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी



[6538]-28

M.A. (Part - I)

मराठी (MARATHI)

CBOP-4 : मराठी व्याकरण: भाग – 1

(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (10408)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

अ) मराठी भाषेच्या व्याकरणाचे स्वरूप स्पष्ट करून भाषेच्या व्याकरणाची वाटचाल विशद करा.

ब) मराठी भाषेच्या व्याकरणावरील इतर भाषांच्या व्याकरणाचा प्रभाव कसा पडला स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]

अ) वर्ण ही संकल्पना स्पष्ट करून वर्णांचे प्रकार सविस्तर लिहा.

ब) जोडाक्षर लिहिण्याच्या पद्धती आणि प्रकार विशद करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]

अ) शब्दसिद्धी म्हणजे काय? हे सांगून सिद्ध शब्दांचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) संधीचे प्रकार सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

अ) शब्दांच्या जाती या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

ब) विभक्ती प्रत्यय व अव्यये यांचा अनुबंध सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 5) खालील कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

[10]

- अ) देवनागरी लिपी आणि मराठी भाषा
- ब) भाषा आणि लिपी : सहसंबंध
- क) स्वर आणि व्यंजने
- ड) उपसर्ग आणि प्रत्यय



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3694

[Total No. of Pages : 2

[6538]-29

F.Y. M.A.

मराठी (MARATHI)

CC-5 : 'भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये' : भाग -2

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (20401)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भाषांतर, अनुवाद, भावानुवाद आणि रूपांतर यांतील साम्य-भेद स्पष्ट करा.
ब) इंग्रजी मजकुराचे मराठीत भाषांतर करतांना कोणत्या बाबी विचारात घ्याव्या लागतात, ते सोदाहरण सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) निवेदकाच्या अंगी कोणते गुणविशेष असावे लागतात, ते सविस्तर लिहा.
ब) आकाशवाणी निवेदनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) जनसंपर्क कौशल्याची विविध तंत्रे स्पष्ट करा.
ब) विद्यापीठीय माहिती व जनसंपर्क अधिकाऱ्याच्या कार्याची माहिती द्या.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) प्रकल्पलेखनातील संदर्भ नोंदीचे स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा.
ब) क्षेत्रभेटी वरील प्रकल्प लेखनाचा आराखडा तयार करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) भाषांतरातील अडचणी
- ब) पुरस्कार वितरण कार्यक्रमाचे नियोजन
- क) जनसंपर्क कौशल्य-आजची गरज
- ड) प्रकल्प लेखनामागील भूमिका



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3695

[Total No. of Pages : 2

[6538]-30

M.A. (Part - I)

मराठी (MARATHI)

CC-6 : अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 6

मराठी साहित्याचा इतिहास (इ.स 1920 ते इ.स. 2010)

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (20402)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) इ.स. 1920 ते 1945 या कालखंडातील सत्यशोधकीय विचारप्रवाहांचा साहित्यावरील प्रभाव स्पष्ट करा. [10]

किंवा

इ.स. 1920 ते 1945 या कालखंडातील सामाजिक परिस्थिती व साहित्य यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतीय स्वातंत्र्याचा मराठी साहित्यावर पडलेला प्रभाव साहित्यकृतितून कसा व्यक्त झाला आहे? ते लिहा. [10]

किंवा

इ.स. 1945 ते 1960 या कालखंडातील 'कादंबरी' या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप व वाटचाल स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) इ.स. 1960 ते 1990 या कालखंडातील 'कथा' या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप व वाटचाल स्पष्ट करा. [10]

किंवा

साठोत्तरी मराठी कवितेची वाटचाल स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) इ.स. 1990 ते 2010 या कालखंडातील मराठी साहित्याच्या प्रेरणा, प्रवृत्ती, विषय व आशय स्पष्ट करा. [10]

किंवा

इ.स. 1990 ते 2010 या कालखंडातील 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. [10]

अ) मार्क्सवाद

ब) कादंबरीकार गो. नी. दांडेकर

क) ग्रामीण कथा

ड) रायगडाला जेव्हा जाग येते



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3696

[Total No. of Pages : 2

[6538]-31

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

समाजभाषा विज्ञान

अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 3

(2019 Pattern) (Semester - II) (20403)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) समाजभाषा विज्ञानाची भूमिका व व्याप्ती स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

भाषा, बोली आणि समाज यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) विविध व्यवसाय क्षेत्रात भाषेचा वापर कसा केला जातो ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

समाजातील भाषा उपयोजनातील विविधता स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) स्त्रियांची भाषा आणि पुरुषांची भाषा यांतील भेद स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

भाषा आणि विविध सामाजिक स्तर यांतील सहसंबंध विशद करा.

प्रश्न 4) प्रमाण भाषा आणि संपर्क भाषा यांतील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

समाजांतर्गत नवव्यवस्थांची आविष्कार पद्धती व भाषारूपे स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) भाषिक सापेक्षवादाचा सिद्धांत
- ब) भाषिक भांडार व लघुक्षेत्रे
- क) भाषा आणि संस्कृती सहसंबंध
- ड) पिजिन (Pidgin) भाषा



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3697

[Total No. of Pages : 2

[6538]-32
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
CBOP-8 : दलित साहित्य
(2019 Pattern) (Semester - II) (20404)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) दलित साहित्य संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे स्वरूप लिहा. [10]

किंवा

दलित साहित्याच्या विविध प्रेरणा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) दलित साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या जाणिवांचे ठळक विशेष लिहा. [10]

किंवा

भारतीय समाजव्यवस्थेतील जातवास्तवाचे चित्रण सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) दलित आत्मकथांचे वेगळेपण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

दलित साहित्य चळवळ आणि दलित साहित्य यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) दलित साहित्याचे आशयविश्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

दलित साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या बोलींचे स्वरूप स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) दलित साहित्याचे वेगळेपण
- ब) दलित साहित्यातील बांधिलकी
- क) दया पवार – कोंडवाडा
- ड) दलित साहित्याचे योगदान



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3698

[Total No. of Pages : 2

[6538]-33

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (1818 ते 1960)
(2019 Pattern) (Credit System) (20405) (Semester - II) (Optional)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) महाराष्ट्रात इंग्रजी सत्ता प्रस्थापित झाल्यानंतर सामाजिक आणि सांस्कृतिक जीवनात कोणते बदल घडून आले? ते सविस्तर लिहा. [10]

किंवा

मराठी साहित्य प्रचाराची आधुनिक माध्यमे कोणती होती? ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 'अर्वाचीन मराठी साहित्याने पाश्चात्य साहित्याचा आधार घेतला आहे' साधार विवेचन करा. [10]

किंवा

विष्णूशास्त्री चिपळूणकरांच्या 'निबंधमाले' चे महत्त्व विशद करा.

प्रश्न 3) वा. म. जोशी यांच्या कादंबऱ्यांमधून स्त्री-जीवनाचे चित्रण कशाप्रकारे आलेले आहे? ते लिहा. [10]

किंवा

'विसाव्या शतकात उदयास आलेल्या राजकीय व सामाजिक चळवळींचा मराठी साहित्यावर परिणाम झाला आहे' या विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न 4) स्वातंत्र्योत्तर नवसाहित्याच्या उदयाची कारणमीमांसा करा. [10]

किंवा

'महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक जडणघडणीमध्ये आधुनिक साहित्याचे विशेष योगदान आहे' या विधानाची चर्चा करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

[10]

- अ) वि. दा. सावरकरांची कविता
- ब) गो.ग. आगरकरांचा सामाजिक विचार
- क) 'काळकर्ते' शि. म. परांजये
- ड) लोकहितवादींची 'शतपत्रे'



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3699

[Total No. of Pages : 2

[6538]-34

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

तौलनिक साहित्याभ्यास भाग – 2

(2019 Credit Pattern) (Semester - II) (20406)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) तौलनिक साहित्याभ्यासातील प्रभव संकल्पनेचे स्वरूप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

तौलनिक साहित्याभ्यासातील आदान प्रदान या संकल्पनेचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 2) आंतरभारती संकल्पनेचे महत्त्व सांगा. [10]

किंवा

राष्ट्रीय साहित्य संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) जागतिकीकरणाचे तौलनिक साहित्याभ्यासातील स्थान स्पष्ट करा. [10]

किंवा

तौलनिक साहित्याभ्यासाचा भाषांतरविद्या शाखेशी असलेला संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोसला आणि द कॅचर इन द राय साहित्यकृतीमधील आशय स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जिणं आमूचं आणि जूठन मधील पात्रांचा साम्यभेद सांगा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) वाङ्मयचौर्य
- ब) विश्व साहित्याची संकल्पना
- क) तौलनिक साहित्याभ्यास आणि मानववंशशास्त्र
- ड) कोसला मधील पांडुरंगचे व्यक्तिचित्र



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3700

[Total No. of Pages : 2

[6538]-35

M.A. - (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका - 4 (एच्छिक)

CBOP-4 : वाङ्मयेतिहास लेखनविधा भाग - 2

(2019 Pattern) (Credit System) (20407) (Semester - II)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) भारतीय वाङ्मयेतिहासाची तात्विक आणि तांत्रिक अडचणी कोणत्या? ते सांगा. [10]

किंवा

भारतीय वाङ्मयेतिहासात मराठी वाङ्मयाचा भारतक्षेत्रीय इतिहासाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) बहुभाषिक राष्ट्रातील वाङ्मयेतिहासाचे स्वरूप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

बहुभाषिक राष्ट्रातील वाङ्मयेतिहासाचे वेगळेपण सांगा.

प्रश्न 3) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनातील समस्या आणि अडचणी कोणत्या ते सांगा. [10]

किंवा

म.सा.प.चा मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनातील योगदान सांगा.

प्रश्न 4) वाङ्मयेतिहास लेखनातील कुसुमावती देशपांडे यांच्या मराठी वाङ्मयेतिहास लेखन कार्याचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

1974 पर्यंतचा मराठी वाङ्मयेतिहास लेखन विचारांचा आढावा घ्या.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनाचा तांत्रिक विचार
- ब) वाङ्मयेतिहास लेखनातील अडचणी
- क) वि.का. राजवाडे यांचे वाङ्मयेतिहास लेखनामागील भूमिका
- ड) वाङ्मयेतिहास लेखनाची भाषा



[6538]-36

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

MAR-CBOP-8 : मराठी व्याकरण भाग : 2

(2019 Pattern) (Semester - II) (20408)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]
अ) छंद संकल्पना स्पष्ट करून छंदाच्या प्रकाराविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
किंवा
ब) अलंकार संकल्पना स्पष्ट करून त्याची आवश्यकता सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]
अ) समासाचे प्रकार उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
किंवा
ब) वृत्ताचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]
अ) केवलवाक्य, संयुक्तवाक्य व मिश्रवाक्य सोदाहरण स्पष्ट करा.
किंवा
ब) वाक्य पृथक्करण संकल्पना स्पष्ट करून वाक्याचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]
अ) प्रयोग संकल्पना स्पष्ट करून प्रयोगाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
ब) शब्दाच्या त्रिविध शक्ती कोणत्या ते सांगून सविस्तर माहिती लिहा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) प्रयोगाचे प्रकार
- ब) वाक्प्रचार
- क) अलंकाराचे प्रकार
- ड) म्हणींचे महत्त्व



[6538]-37

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-9(4) : प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनकौशल्ये : भाग - 1
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (30401)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) प्रसारमाध्यमाच्या विविध प्रकारांविषयी माहिती द्या.
ब) प्रसारमाध्यमांतील आशयाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) मुद्रित माध्यमाच्या बातमीचे घटक सांगून मांडणीचे स्वरूप विशद करा.
ब) अग्रलेखाची संकल्पना व स्वरूप-विशेष स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) नभोवाणी माध्यमाचे वेगळेपण सोदाहरण सांगा.
ब) 'श्रुतिका' या लेखनबंधाचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) दृढ-श्राव्य माध्यमासाठीची जाहिरात संहिता लिहितांना कोणत्या बाबी विचारात घ्याव्या लागतात, ते लिहा.
ब) माहितीपर कार्यक्रमासाठीच्या लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

[10]

- अ) प्रसारमाध्यमांचे महत्त्व
- ब) स्तंभलेख
- क) विशेष कार्यक्रमाचे वृत्तांकन
- ड) दूरचित्रवाणी वरील निवेदन



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3703

[Total No. of Pages : 2

[6538]-38

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-10(4) : साहित्य समीक्षा

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (30402)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) समीक्षा म्हणजे साहित्यकृतीला दिलेला जाणता प्रतिसाद असतो सोदाहरण लिहा. [10]

किंवा

समीक्षेचे प्रयोजन आनंद देणारे असते कसे? ते सांगा.

प्रश्न 2) चरित्रात्मक समीक्षा पद्धतीचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

ऐतिहासिक समीक्षा पद्धतीचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) उत्तर आधुनिकता समीक्षा सिद्धांताचा परिचय करून द्या. [10]

किंवा

उत्तर संरचनावाद समीक्षा सिद्धांताचा आढावा घ्या.

प्रश्न 4) 1874 ते 1920 या कालखंडातील मराठी समीक्षेचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

1920 नंतरच्या समीक्षेतील कलावादी व जीवनवादी भूमिका स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) स्त्रीवाद
- ब) लेखकाची समीक्षा
- क) इ.स. 1874 ते इ.स. 1920 या कालखंडातील मराठी समीक्षा.
- ड) आस्वादक समीक्षा



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3704

[Total No. of Pages : 2

[6538]-39

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-11 : नेमलेल्या मध्ययुगीन साहित्यकृतींचा अभ्यास: भाग – 1
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (30403)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
-

प्रश्न 1) संत ज्ञानेश्वरांनी हरिपाठाच्या वाचनाचे कोणते फायदे सांगितले आहेत ते लिहा.

किंवा

हरिपाठामधून कोणती नैतिक व आध्यात्मिक शिकवण मिळते ते लिहा.

प्रश्न 2) नल दमयंती स्वयंवर या काव्यातील व्यक्तिरेखा थोडक्यात विशद करा.

किंवा

नल दमयंती स्वयंवरातील या काव्यातील विरहाचे वेगळेपण विशद करा.

प्रश्न 3) नागदेवाचार्य यांच्या स्मृतिस्थळ ग्रंथाचा आशय थोडक्यात विशद करा.

किंवा

स्मृतिस्थळ ग्रंथातील राजकीय व सामाजिक पार्श्वभूमी थोडक्यात लिहा.

प्रश्न 4) संत ज्ञानेश्वरांचे वाङ्मयीन कार्य विशद करा.

किंवा

स्मृतिस्थळातून भटोबासांचे पंथीय कार्य विशद करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दांत लिहा :

- अ) नल दमयंती स्वयंवर काव्यातील राजहंस
- ब) स्मृतिस्थळातील कथनशैली
- क) संत ज्ञानेश्वरांचे चरित्र
- ड) दमयंतीचे सौंदर्यवर्णन



[6538]-41

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-12 : लोकसाहित्याची मुलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य :

भाग - I (ऐच्छिक)

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (30405)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'लोक' व 'साहित्य' या पदांचे लोकसाहित्याच्या संदर्भात स्पष्टीकरण करा. [10]

किंवा

लोकसाहित्याची प्रयोजने सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) लोकसाहित्याचे जागतिक अभ्यासक्षेत्र विशद करा. [10]

किंवा

लोकसाहित्याच्या अभ्यासाच्या विविध संप्रदाय व त्यांचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) लोकसाहित्य आणि लोकजीवन प्रवाह यांचा अनुबंध स्पष्ट करा. [10]

किंवा

लोकसाहित्याचा निसर्ग, मानवी जीवन, समाज आणि संस्कृतीशी असणारा संबंध विशद करा.

प्रश्न 4) लोकसाहित्यातील लोकसमजुती, लोककला, म्हणी, वाक्प्रचार व उखाणे यांचे स्वरूप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

लोकसाहित्य आणि महाकाव्य यांचा अनुबंध स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा.

[10]

- अ) लोकसाहित्य आणि मानववंशशास्त्र
- ब) लोकसाहित्य आणि जागतिकीकरण
- क) लोकसाहित्यातील तत्त्वज्ञान
- ड) लोकसाहित्यातील रूढी – परंपरा



[6538]-42

M.A. - (Part - II)

MARATHI (मराठी)

ii) सौंदर्यशास्त्र : भाग - I

अभ्यासपत्रिका क्र - 8 (ऐच्छिक)

(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (Optional) (30406)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) सौंदर्यशास्त्राचा विज्ञान व मनोविज्ञानाशी असलेला सहसंबंध स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

निसर्गातील सौंदर्य व निसर्गाबाहेरील सौंदर्य स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) सौंदर्यविधान आणि तार्किकता संकल्पना व वैशिष्ट्ये लिहा.

[10]

किंवा

सौंदर्यविधान सार्वत्रिक की व्यक्तिनिष्ठ? सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सौंदर्यसिद्धांतातील सुखवादाचा सिद्धांताचे महत्व लिहा.

[10]

किंवा

क्रीडासिद्धांतामागील भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) सौंदर्यानुभव आणि व्यावहारिक अनुभव यांच्यातील वेगळेपण विशद करा.

[10]

किंवा

सौंदर्यानुभवातील तहस्थता सोदाहरण स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

[10]

- अ) सौंदर्यशास्त्र आणि नवे शोध
- ब) सौंदर्यविधान आणि नीतिविधान
- क) सह – अनुभूतीचा सिद्धांत
- ड) सौंदर्यानुभवाची भावना



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3707

[Total No. of Pages : 2

[6538]-43

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-12 : लेखनविद्या आणि निबंधलेखन : भाग - 1 (ऐच्छिक)
(2019 Pattern) (Semester - III) (30407)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) जीवन व्यवहारातील भाषेचे महत्त्व स्पष्ट करून भाषेची कार्ये थोडक्यात लिहा. [10]

किंवा

व्यक्तिगत आणि सामाजिक जीवनात भाषेची आवश्यकता का असते? ते सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 2) लिपीची गरज व महत्त्व स्पष्ट करून लिखित भाषेची आवश्यकता थोडक्यात स्पष्ट करा. [10]

किंवा

‘संवादाची भाषा आणि लेखनाची भाषा’ यातील साम्यभेद स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) ललित लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करून ललित लेखनाची वैशिष्ट्ये लिहा. [10]

किंवा

ललितेतर लेखनाची शैली वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 4) ‘निबंध लेखनातून व्यक्तिमत्त्वाचे दर्शन घडते’ या विधानाचा परामर्श घ्या. [10]

किंवा

निबंधाचे प्रकार सांगून वैचारिक निबंधाचे वैशिष्ट्ये थोडक्यात लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 5) पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा :

[10]

- अ) भाषिक संवाद : गरज
- ब) लेखन एक संवाद
- क) ललित लेखनाची भाषाशैली
- ड) निबंध लेखनाची शैली



[6538]-44

M.A. (Part - II)

मराठी (MARATHI)

(मराठी व्याकरण भाग दोन)

CBOP-12 : मराठीतील वैचारिक साहित्य

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (30408)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]

- अ) वैचारिक साहित्याचे स्वरूप व प्रयोजने स्पष्ट करा.
ब) वैचारिक साहित्याचे ललित व ललितेतर प्रकार लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]

- अ) वैचारिक साहित्याची अभिव्यक्ती वैशिष्ट्ये सोदाहरण लिहा.
ब) वैचारिक साहित्याची तत्त्वचिकित्सा उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]

- अ) मराठी वैचारिक साहित्याच्या अर्वाचीन कालखंडातील पार्श्वभूमीचा आढावा घ्या.
ब) मराठी वैचारिक साहित्याची मध्ययुगीन कालखंडातील पार्श्वभूमी विशद करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]

- अ) इ.स 1921 ते 1945 या कालखंडातील मराठी वैचारिक साहित्याची वाटचाल लिहा.
ब) इ.स 1875 ते 1920 या कालखंडातील प्रमुख विचारावंतांचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) मराठी वैचारिक साहित्य-नियतकालिकांचे योगदान
- ब) मराठी वैचारिक साहित्याची सर्जनशीलता
- क) मराठी वैचारिक साहित्य – आशय प्रतिवादन
- ड) ललित व ललितेतर साहित्याचे प्रकार



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE5680

[Total No. of Pages : 1

[6538]-45

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-12 : साहित्य : सर्जन व उपयोजन : भाग - 1

(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (30409)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

- अ) साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) साहित्य आणि भाषा यांचे स्वरूप विशद करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

- अ) भारतीय मीमांसकांचा साहित्यनिर्मितीविषयक मत-मतातरांचा आढावा घ्या.
ब) साहित्यविषयक भारतीय सिद्धान्ताचा परिचय करून द्या.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

- अ) साहित्याच्या सर्जनप्रक्रियेत समकालीन परिस्थितीचे महत्त्व विशद करा.
ब) प्रसारमाध्यमांतील लेखनप्रकारांची सविस्तर ओळख करून द्या.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

- अ) साहित्याच्या निर्मितीसाठी आवश्यक कौशल्ये कोणती आहेत, सविस्तर लिहा.
ब) साहित्यनिर्मितीप्रक्रियेत समकालीन साहित्याच्या वाचनाचे महत्त्व अधोरेखित करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) साहित्य आणि प्रतिभा
ब) सर्जनप्रक्रिया व युगधर्म
क) भरताचा रससिद्धान्त
ड) संवेदनक्षमता व साहित्यनिर्मिती



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-3709

[Total No. of Pages : 2

[6538]-47

M.A. (Part - II)

मराठी (MARATHI)

साहित्य संशोधन (CC-14)

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40402)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) संशोधनाचे स्वरूप स्पष्ट करून संशोधनाच्या प्रेरणा स्पष्ट करा. [10]

किंवा

संशोधन म्हणजे काय? संशोधकाच्या अंगी असणाऱ्या गुणांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 2) साहित्य प्रकारनिष्ठ संशोधनाचे स्वरूप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

लोकसाहित्याविषयक संशोधनाचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्रश्न 3) साहित्य संशोधनामध्ये तत्त्वज्ञान आणि संस्कृतीचा उपयोग कसा केला जातो ते सांगा. [10]

किंवा

आंतर्विद्याशाखीय संशोधनाचे स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) संशोधन विषयाची निवड कशी करावी यासंदर्भात साधार चर्चा करा. [10]

किंवा

समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धतीचे स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) संशोधनाचे प्रकार
- ब) कालखंडाचा अभ्यास
- क) साहित्य आणि मानसशास्त्र
- ड) तुलनात्मक संशोधन पद्धती



[6538]-48

M.A. - (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC - 15 : नेमलेल्या मध्ययुगीन साहित्यकृतींचा अभ्यास भाग – 2
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40403)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]
अ) संत तुकारामांच्या अभंगांतील भक्तीचे महत्त्व विशद करा.
किंवा
ब) संत तुकारामांच्या निवडक अभंगांचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]
अ) 'रामचंद्रपंत अमात्य' लिखित 'आज्ञापत्र' या ग्रंथाचे वेगळेपण सविस्तर विशद करा.
किंवा
ब) 'रामचंद्रपंत अमात्य' लिखित 'आज्ञापत्र' या ग्रंथाचा सविस्तर परिचय करून द्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]
अ) 'श्लोक केकावली' या काव्यग्रंथाचा सविस्तर परिचय करून द्या.
किंवा
ब) 'श्लोककेकावली' या काव्यग्रंथाचे वेगळेपण विशद करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. [10]
अ) संत तुकारामांच्या अभंगांचे स्वरूप स्पष्ट करा.
किंवा
ब) 'श्लोककेकावली' या काव्यग्रंथाचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[10]

अ) संत तुकारामांचे चरित्र

ब) कवी मोरोपंत

क) तुकारामांच्या अभंगांतील भक्ती

ड) आज्ञापत्रातील सिद्धांत



[6538]-49

M.A. (Part - II)

मराठी (MARATHI)

नेमलेल्या अर्वाचीन साहित्यकृतींचा अभ्यास भाग – 2

अभ्यासपत्रिका क्रमांक CC-15

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40404)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'अमेरिका' या प्रवासवर्णनातील स्थलांतरित शेतकऱ्यांच्या प्रश्नांचा सविस्तर आढावा घ्या. [10]

किंवा

'अमेरिका' या प्रवासवर्णनातील निसर्गचित्रण तुमच्या शब्दांत लिहा.

प्रश्न 2) 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीचा आशय स्पष्ट करा. [10]

किंवा

'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीच्या शीर्षकाची समर्पकता स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 'वाट तुडवताना' या आत्मकथनातील संघर्ष विशद करा. [10]

किंवा

'वाट तुडवताना' या आत्मकथनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 'अमेरिका' या प्रवासवर्णनातून आलेले सामाजिक भान स्पष्ट करा. [10]

किंवा

'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीतील दैनांदिनीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) अमेरिकन संस्कृती
- ब) 'वाट तुडवताना' मधील अस्वस्थ निवेदक
- क) 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीचे वेगळेपण
- ड) 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीतील आणीबाणीचे चित्रण



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE5682

[Total No. of Pages : 2

[6538]-50

M.A. (Part-II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-16 : लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य : भाग-2
(CBCS 2019 Pattern) (Semester-IV) (40405) (ऐच्छिक)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) विविध लोककलांचे रंगमंचावर होणाऱ्या सादरीकरणाचे प्रयोगमूल्य सांगून गुण वैशिष्ट्ये लिहा. [10]

किंवा

मराठीतील विविध स्त्रीगीते व भलरीगीते यांचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्र.2) मराठी लोककथांचा कल्पनाविस्तार सांगून परिकथा व अद्भुत कथां विषयी सविस्तर लिहा. [10]

किंवा

वासुदेव, पिंगळा, चित्रकथी, भुत्ये या लोकसाहित्याच्या कलाविष्कारांचे विवेचन करा.

प्र.3) साहित्यसमीक्षेचा लोकसाहित्य शास्त्रीय दृष्टीकोन उदाहरणासह सविस्तर लिहा. [10]

किंवा

जाणिवा आणि आस्वाद्यता हि लोकसाहित्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये आहे स्पष्ट करा.

प्र.4) मराठी लोकसाहित्याच्या अभ्यास परंपरेचा सविस्तर आढावा घ्या. [10]

किंवा

लोकसाहित्याचे कलात्मक सौंदर्य व स्वरूप सविस्तर लिहा.

P.T.O.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

[10]

- अ) महाराष्ट्र राज्य लोकसाहित्य समिती, पुणे
- ब) कोल्हाटी कलाविष्कार
- क) विधीगीते (जत्रा-यात्रा-प्रसंगी गायली जाणारी)
- ड) बडबडगीते

* * *

[6538]-52

M.A. - (Part - II)

MARATHI (मराठी)

MR - CBOP-16 : लेखनविद्या आणि निबंधलेखन : भाग - 2

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40407) (एच्छिक)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वर्तमानपत्रांनी लोकशिक्षणाचे व समाज प्रबोधनाचे कार्य कसे केले आहे? ते सविस्तर लिहा. [10]

किंवा

वृत्तपत्रासाठी बातमी लिहिताना कोणती काळजी घ्यावी ते सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 2) भारतातील नभोवाणी माध्यमाचे महत्त्व व वाटचाल थोडक्यात आढावा घ्या. [10]

किंवा

नभोवाणीसाठी जाहिरात लेखन तंत्राचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) दूरचित्रवाणी या प्रसारमाध्यमाचा उगम आणि विकास स्पष्ट करून, भारतात दूरचित्रवाणीची सद्यःस्थिती सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

दूरचित्रवाणी या प्रसारमाध्यमासाठी प्रश्न मंजूषा व शैक्षणिक कार्यक्रमाचे स्वरूप विशद करा.

प्रश्न 4) दैनंदिन जीवन व्यवहारातील भाषा आणि कार्यालयीन भाषा साम्य भेद स्पष्ट करा. [10]

किंवा

परिपत्रक म्हणजे काय? तुमच्या महाविद्यालयातील वार्षिक परीक्षेच्या परिपत्रकाचा नमूना तयार करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) ई-वृत्तपत्रे
- ब) नभोवाणीवरील भाषण संहिता
- क) दूरचित्रवाणी वरील कृषिविषयक कार्यक्रम
- ड) कार्यालयीन परिभाषेची गरज



[6538]-53

M.A. - (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-16 : साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40408)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) साहित्यात समाजाचे प्रतिबिंब उमटले ते साधार लिहा. [10]

किंवा

साहित्यातील आशय आणि अभिव्यक्ती यांचे स्वरूप अभिन्न असते या विधानाचा सोदाहरण परामर्श द्या.

प्रश्न 2) साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाची समाजशास्त्रीय भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप स्पष्ट करून त्याची भूमिका विशद करा.

प्रश्न 3) साहित्याची सामाजिक अभ्यासाची भूमिका साधार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वावर प्रकाश टाकणाऱ्या सामाजिक घटकांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 4) अभिरूची ही परिवर्तनशील असते कसे ते साधार लिहा. [10]

किंवा

वाङ्मयीन अभिरूची आणि वाचक यांच्यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) साहित्यातील अभिव्यक्ती
- ब) सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप
- क) साहित्य निर्मिती आणि सामाजिक चळवळ
- ड) लेखकाची अभिरुची



Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-5686

[Total No. of Pages : 2

[6538]-54

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-16 : साहित्य : सर्जन आणि उपयोजन : भाग – 2
(2019 Pattern) (Semester - IV) (40409)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) साहित्य सर्जनशील प्रक्रियेच्या दृष्टिने प्रतिभा शक्तीचे महत्त्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सर्जन शील साहित्य प्रकारांच्या निर्मितीत भाषेचे स्थान स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) ललित साहित्याचे सामाजिक जीवनातील स्थान स्पष्ट करा. [10]

किंवा

साहित्य सर्जनाच्या प्रक्रियेत आधुनिक प्रसार माध्यमांची भूमिका विशद करा.

प्रश्न 3) समाज निर्मिती साहित्य प्रकाराचे स्थान उदाहरणासहीत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मध्ययुगीन काव्यरचनाप्रकार पोवाडा आणि समाजप्रबोधन यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) आधुनिक साधने आणि बदलत्या काव्यनिर्मिती विषयी सोदाहरण लिहा. [10]

किंवा

साहित्यकृती आणि भाषा : सहसंबंध स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) साहित्यिकाची प्रतिभाशक्ती
- ब) साहित्यातील वास्तव आणि कल्पित
- क) साहित्यकृतीतील भाषा सौंदर्य
- ड) साहित्यनिर्मिती आणि वाचकांची अभिरुची

